

i vylučování exponátů, lidí a myšlenek. Ačkoli se kniha zaměřuje na Československo, nabízí také podstatný vhled do sebe prezentace ostatních nástupnických států.

LUCIE DUŠKOVÁ, *Vytváření socialistické noci. Společnost, představy a každodennost v Československu 1945–1960, Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2024, 309 s.*

Od nejstarších kultur slouží noc jako metafora a symbol. V moderní době byla sice noční činnost „normalizována“, průmyslová modernita si noc podmanila jakožto další příležitost pro pracovní a výrobní procesy. Rozvoj technologií a osvětlení pak noční město otevřel lidem jakožto prostor volného času a zábavy. Vždy nicméně noc znamenala příležitost i nebezpečí. Představovala zvláštní či svým způsobem mimoběžný čas s vlastními významy. Provázela rétoriku a obraznost nejrůznějších myšlenkových směrů a sociálních projektů, utopii a experimentů. A je také spojována se zločinem. Lucie Dušková, pracovníce Ústavu hospodářských a sociálních dějin Filozofické fakulty UK ve své monografii, která vychází z její disertační práce, předkládá reflexi „socialistické noci“ v Československu v letech 1945–1960. Zaměřuje se nejen na noc v socialistické imaginaci, ale sleduje ji v rámci sociálních praxí a sdílených kulturních vzorců socialismu, který byl oficiálně dosažen v roce 1960. V knize se proto zabývá otázkou, jak se v tomto procesu utvářela nová – socialistická – noc, ať už v jejím symbolickém vnímání, tak v každodenním prožívání.

JAKUB ŠLOUF, „*Takový socialismus nechceme!*“ *Kultura protestu průmyslového dělnictva v českých zemích v letech 1945–1968, Praha: Akropolis – Ústav pro studium totalitních režimů, 2023, 475 s.*

Existovaly v období státního socialismu v Československu stávkové? Souhlasili tehdejší zaměstnanci průmyslu s vládní politikou? Byli dělníci úspěšní v prosazování svých mzdových a sociálních požadavků? A jakým způsobem jejich tlak ovlivňoval celkovou společenskou a politickou realitu? Tyto otázky si klade nová kniha Jakuba Šloufa, pracovníka Ústavu pro studium totalitních režimů, a přináší některé možná překvapivé odpovědi. Po celé sledované období se totiž odehrávalo značné množství stávek. Průmysloví dělníci sice patřili v rámci diktatury k privilegovaným a loajálním částem společnosti, přesto paradoxně byli zdaleka nejčastěji protestující společenskou skupinou. Mohli si totiž na rozdíl od jiných dovolit razantně prosazovat své zájmy. Tehdejší stávkové nebyly